

ئىلەنمەن ساقلانۇ - ئىزىڭىدەۋ مەن ەكۈنۈمىيىكالىق، قوغامدىق دامۇندى ئېر ئۇتاس جوسپارلىق

قار - مۇزدىنڭ كوركى شىنچىاغدا

ايپاق قارلى ماۋسىمدا شىنچياڭغا تارتىڭىز

نان تىسى، يىىل كوپ كۇتىرىگەن، 103 شاغىى جولى بار” ۇلپا قار جاساۋشى — بۇيرىش (جىكېلەڭ) خالىقارالىق شاغىى تەبۇ، دەمالۇ اۋماعى دا اشلىۇ الدىندا تۇر. شاغىى اۋەسكەرلەرى اۋ باستان - اق شىنچياڭغا كەلۇدى جوسپارلادى، مۇندا- عى ماقساتى تەك وسى ”ادامدى اڭساتىر- عان دۇنيەدەگى ەڭ تازا جەردە“ 10 مىڭ جىلدان كوكتەي ءوتىپ سرعاناۋ ءۇشەن دەدى.

سولتۇستىك شىنچياڭداى شاغىى الاڭدارىنىڭ قارلى مەزكىلى ۇزاق، قار ساپاسى جاقسى، تاۋلارى تابىعى، تەمپە- راۋتراسى جايلى، كوز تارتارلىق كوركەم كورىنىسكە يە؛ وڭتۇستىك شىنچياڭداى بارلىق ايماق، وىلىستارداى شاغىى الاڭ- دارى دا قىسۇردا تىركەس - تىركەس اشە- لادى. قسقى ولىمپىيادىنڭ شەسى جەلىنە سۇيەنگەن شىنچىياڭ ”2+1+N“ (ۇرپىچى قالاسى، التاي قالاسى سىندى 2 قالا، وڭتۇستىك شىنچياڭ جىبەك جولى مادەنىيەت جانە ۇلتتىق سالت - سانا سايا- حاتىنىڭ نىسانالى جەرى، N شاغىى الاڭى) دامۇ ارناسىن قالىپتاستىردى، ال- دىڭغى قارلى ماۋسىمدا بۇكىل شىنچياڭ جىىنى 47 مىللىيون 130 مىڭ ادام- رەت ساياحاتشى قاپىلدادى.

”قار - مۇز بايلىعى — شىنچىياڭنىڭ قسقى ساياحاتىنىڭ ايتۇلى ماركاسى. الاڭ - قۇرىلعلاردىڭ ساپاسىنىڭ جوعارىناپ، سانىنىڭ ارتۇنا، كاسپ سالاسى جۇيەسە- نىڭ بىرىتىندەپ كەمەلدەۋىنەنە ىلەسە، ءبىزدىڭ قار - مۇز ساياحات بايلىمىمىز ۇزدىكىسىز ىشكەرلىي كادەگە جاراتلىۇ جانە اشلىۇ بارىسىندا كۇن ساينىن بايىدى جانە تولستى“، - دەدى اۆتونوميالى را-

يوندىق مادەنىيەت جانە ساياحات مەڭگەر- مەسى بايلىق اشۇ باسقارماسنىڭ ورنىبا- سار باستىعى جوۇ جاۋ.
قار - مۇز سەنسىمى
بايلىق ارتقىشىلغىنان ويداعىداي پايدالانۇ جوعارى دەڭگەيلى جوبانى كۇ- شەيتۇدى، دامۇ وي جەلىسىن ايقىنداۋدى قاجەت تەدى، سوندا عانا باسىمدىقتار- دىڭ قاباتتاسۇن قالىپتاستىرىپ، ەسەلەپ ارتۇ اسەرىن تاسقىنداۋعا بولادى.

2020 - جىلدان بەرى، اۆتونوميالى رايوندىق مادەنىيەت جانە ساياحات مەڭ- گەرەمسى ئېىر ئۇتاس جوسپارلاپ جوبا- لاۋدى كۇشەيتىپ، «شىنچياڭنىڭ قسقى ساياحاتىن دامىستۇ باعدارناماسىن»، «شىنچياڭنىڭ دەنە تاربيەنى، ساياحاتتى تو- عىتىرىپ دامىتۇ جوباسىن (2020 — 2035)» جاساپ بولدى. يىىل 8 - ايدا اۆتونوميالى رايون «بوگەتنىڭ شەكتەمەلەردى ىشكە- رىلەي ارتلىتىپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ قار - مۇز سپورتى مەن قار - مۇز ساياحاتىن جوعارى ساپالى دامىتۇدى ىل- گەرەلتەۇ جوبىنىدەگى ارەكەت جوباسىن (2022 — 2025 - جىلى)» باسىپ تاراتىپ، تالجاۇ تۇيىندەردى ءدال تاۋىپ، بوگەتتىر- دى جويىپ، رايونمىزدىڭ قار - مۇز كاسپ سالاسىنىڭ دەڭگەيىن كوتەرىپ، دارەجە-

(باسى 1 - بەتتە)

”كەزەكشى ۇشاقئاردى ءدالىز كوپىرگە 2 - مارتە سۇيرەپ اپارۇ“ جوباسى بۇكىل مەمە- لەكەتتەگى خالىقق اۆياتسىا كولەمىندە جال- پىلاستىرىلدى.

”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر جول“ قۇرىلىسىنە- داعى ماڭغزىدى تورايىتىق اۋەجاي سانالانىن ئۇرپىچى خالىقارالىق اۋەجايى نازاردى جو- لاۋشالاردىڭ ساپارلاۋ بۇيىنىداى قىزمەت وتەۋەدەگى تالجاۇ تۇيىندەرگە جانە نازار اۋ- داراتىن قولامتالى تۇيىندەرگە شوغرلىندىر- دى، اۋەجاي جولاۋشالار كۇتكەن جانىندا- عى ىستەر مەن جان اشىرلىق كورسەتۇ نسە- تىرىن بار كۇشەين ويداعىداي ىستەپ، جو- لاۋشالاردىڭ ساپارىنىڭ جايلىلمىن قۇلىشنا جوعارىلاتتى. قازىر اۋەجايدىڭ ارقايىسى اۋەجاي عىماراتتارىندا جولاۋشالار قىيىنشە- لىققا تاپ بولغاندا، كەزىكلەگن ۇاقتتا قىز- مەتكەرلەردەن كۈمەك سۇراي الادى. قىز- مەتكەرلەر ”لدىمەن سۇراپ ۇغىسىپ، الدە- مەن قاراۋ جاۋاپكەرلىشك ءتۇزمىن“ ىرقە- تىلىقەن تىپانقاتىندىرىپ، جولاۋشالارعا سا- نالىلىقپەن، ۇز ەركىمەن ءمجۈن كورسە- تىپ، كۈمەك بەردەدى.

2021 - جىلى ئۇرپىچى خالىقارالىق اۋەجاينىڭ تۇتاس جىلدا قامتاماسىز تەىل- گەن كەزەكشى ۇشاق سانى 138 مىڭ 724 ۇشاق - رەتكە، جولاۋشى تاسىمال مول- شەرى شامامەن 17 مىللىيون ادام - رەتكە، كەزەكشى ۇشاقنىڭ قالىپتى قاتىناۋ مولشەرى 93.16%كە جەتىپ، كەزەكشى ۇشاقنىڭ قالىپتى قاتىناۋ مولشەرى بۇكىل ەلدەگى جولاۋشى قابىلداۋ - جونەلتۇ مولشەرى 16%تىنەن (قامەتىدى) جوعارى اۋەجايلاردىڭ اراسىندا الدىڭغى ورنىدى يەلدەدى.

پارتىيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، ئۆرنىمە- جى خالىقارالىق اۋەجاينىڭ اۆياتىسىا كاسىبى جەدەل دامىپ، كوڭلىدى جەلىپىندىرەتىن ”دامۇ جاۋاپناماسىن“ جازدى. 2016 - جىلى جولاۋشى قابىلداۋ - جونەلتۇ مولشەرى 20 قىزدىرا ءتۇستى.

”شىچۇ قالاسى الاشانىندا اراسانعا

ئۇسۇ، سايرام كولىندە قسقى كورنىسى تاماشالاۋ ءبىزدىڭ يىىل جاتىادان اشقان ساياحات لەتىامىز“. شىنچياڭ ايۋان - تىركى خالىقارالىق ساياحات كووپەراتيۋىنىڭ جا- ۋاپتىسى لي حۇيى بىلاي دەدى: 12 - ايدىڭ باسىندا شىنچياڭداى كوپتەگەن ساياحات كووپەراتيۋىتەرى نەشە ونداعان قار - مۇز ساياحات جەلىسىن ۇسىندى، با- زارداعى اڭسى كۇشى بولپ، چىڭدۇ، چۇڭچىڭ جانە شاڭخاي سىياقتى جەرلەر- دەگى ساياحاتىشلار ۇبىرمە بولىپ شىنچياڭعا كەلدى.

12 - ايدىڭ 12 - كۇنىنەن قازىرگە دەيىن 2000عا جۇىق شىنچياڭدىق سايا- حات جەتەكشىلەرى يىتەرەت جەلىسىندە شىنچياڭنىڭ ساياحات جەتەكشىلەرىن جو- عارى ساپالى دامىتۇ ارناۋلى تاقىرىبىنداى كۇرسقا قاتىناستى. ”كۇرس ارقىلى سايا- حات جەتەكشىلەرىنىڭ شىنچياڭنىڭ قار - مۇز بايلىغىنا، مادەنىيەتىنە نانمىن تەرەڭ- دەتتىك، وسلاي بولغاندا ساياحاتىشلارعا قار - مۇزداعى كورىكتى شىنچياڭدى انا- غۇرلىم ويداعىداي تانىستىرۇعا بولادى“، - دەدى شىنچياڭ ساياحات قوعامى جاۋلۇ ئېولمىنىڭ جاۋاپتىسى ساۋ رۇيۇشان.

تيانشان الايىندا قار كۇلى ۇشقىندا- دى، ول ەكونومىيىكالىق، قوعامدىق دامۇدىڭ تامىر سوسمىسن دۇرسىلدەتىپ، سان مىڭ وتباسنىڭ تاماشا تۇرمىسىن با- يانداۋدا. وسى قىستا شىنچياڭعا كەلىپ، كورىكتى قار - مۇزۇ الەمىندە كەزدەسەيىك.

(باسى 1 - بەتتە)

ئىس سىتەنگەندە، خالىقپەن تىلەكتىسە بولۇ - ناقتى، رەال نارسە، ءسوز جوق، ئىس جۇزىندىك قىزمەت بارىسىندا تىپاناق- تاندىرۇ كەرەك. بۇقارا ناۋقاس كورسەتە الدى ما، جوق پا، ءمارى ساتىپ الا الدى ما، جوق پا، حىسۇان سىناماسىن اۋ تۇيىندە- رىن ورنالاستىرۇ خالىققا قولايلى بولۇ تالابىن ايىگەلدى مە، جوق پا، قىزۇ امبولالا- تورياسىنىڭ سانى جەتكىلىكتى مە، جوق پا، ئۇيىنىدى بۇقارانىڭ ۇاكىسىنا ەكۇننە قولاي- لىلىق جاسالدى ما، جوق پا، نىدەت ئىقبالىنا ۇشراعان قىيىشلىعى بار بۇقاراعا دەر كە- زىندە كوڭىل بولىندى مە، جوق پا، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپيورنداردى قولداۋ جانە جەكەشە ساۋدا - ونەر كاسپىشلەردى قىمە- شلىق قىسپاعىنان قۇتلىدىرۇ ساياساتتارى جەتكىلىكتى تيپانقاتىندى ما، جوق پا، بۇقاد- رانى ۇگىت ارقىلى جەنەكتەۇ پارمەندى بولدى ما، جوق پا... بۇقارانىڭ پىكىرىن مۇقيات دەن قويا تىڭداۋ نەگىزىندە، بۇقاد- رانىڭ اسقىنانا اسىعبى، بۇقارانىڭ قاجەتتى سىتەرىن ئېىتىرىپ، اناغۇرلىم كوپ مەيىرگە

(باسى 1 - بەتتە)

ئىس سىتەنگەندە، خالىقپەن تىلەكتىسە بولۇ - ناقتى، رەال نارسە، ءسوز جوق، ئىس جۇزىندىك قىزمەت بارىسىندا تىپاناق-

مىللىيون ادام - رەتتەن استى. قساۋرت كەزدە ئۇرپىچى خالىقارالىق اۋەجاينىنان 200گە جۇىق اۋە جەلىسى اشىلىپ، كۇنىنە ورتا ەسەيپەن 500دەن استىام كەزەكشى ۇشاق - رەت قاتىنادى. يىىل الھاتى، بىشكەك، تاشكەنت، دۇشانبە سىياقتى كوپتە- گەن خالىقارالىق اۋە جەلىلەرىن قالىپنا كەل- تىردى، 11 - ايدا خالىقارالىق جۇك تاسىمال جالدامالى ۇشاعى اۋە جەلىسىن قالىپنا كەل- تىردى.

”ئېىز پارتىيا 20 - قۇرىلتايىنىڭ رۇحن جەتەكشى ەتىپ، جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتا خالىقتىق اۆياتىسىا سىتەرىن دامىتۇ مىندەتى مەن شاراسىن عىلمىي جوبالايمىز. بۇدان كەيىنگى قىزمەت بارىسىندا، ئۇرپىچى خالىقارالىق اۋەجايى ’ شىنچياڭ شىنىدە تور قالىپتاستىرۇ، شەسى پەن با- تىستا قانات جايۇ، نەگىزگى جەلى مەن قوسالىق جەلىنى ۇشاستىرۇ، جولاۋشى مەن زاتتى قاتار جۇرگىزۇ، ەۋروپا مەن ازىيانى تۇتاستىرۇ“ سىندى اۋە جەلىسى تورىن قراۋ ەتىپ، ئۇرپىچى خالىقارالىق جولاۋشى تاسىمالى، جۇك تاسىمالى سىندى قوس تورايىتى كۇش سالا قالىپ- تاستىرادى. قازىر ئۇرپىچى خالىقارالىق اۋەجاينى وزگەرتىپ، كەڭەيتىپ سالۇ ىنە- چەنەرياسىنىڭ ايپاق السىى ءساتى جۇ- رىلۇدە، جاڭا اۋەجاي عىماراتى سالنىپ بولپ پايدالانۇعا بەرىلگەننەن كەيىن، اۋەجاي ەل ئىشى جانە خالىقارالىق اۋ- ياتىسىا بازارىن زور كۇشەين كەڭەيتەدى.“

شىنچياڭ اۋەجاي توبى ئۇرپىچى خالىقا- رالىق اۋەجاي بولىمىشە سەرىكتەستىگى پارتىكومنىڭ ورنىناسار شۇيى گاۋ ميڭيۇي مىنالاردى ءبىلىدىردى: دامۇدىڭ تاغانىن اناغۇرلىم بەكەمدەپ، تىنىش اۋەجاي، جاسىل اۋەجاي، زەرەەلى اۋەجاي، گۇماينىتارلىق اۋەجاي سىندى ”4 ئتۇرلى اۋەجاي“ قۇرىلىسىن جەدەلدەلتىپ، تەىز دە جوعارى ئونىمدى اۋە قاتىناس تورتىن قالىپتاستىرامىز.

رەتكى ’قار - مۇزدىڭ كوركى شىنچياڭدا‘ قسقى ساياحاتىن ۇگىتتەۇ، جالبالىستىرۇ ماۋسىمىنداى جەلىلس قىمىلدار جۇڭخۇا مادەنىيەتن تاراتاتىن قاقپا ئارى شىنچياڭنىڭ قسقى ساياحاتىن ايىگەلىتىن تەرەزە سانالا- دى. ئېىز اشپ - مۇزدى دانەكەر ەتىپ، تە- رەزەنى قار كورنىسى ۇسىنىپ، ەسكىتى اشپ قوناقئاردى قارسى لىپ، قار - مۇز سا- ياحتىنا ۇزدىكىسىز جاڭا مازمۇن قوسىپ، قار - مۇز كاسپ سالاسىنىڭ جاڭا ورنىسىن ورناتىپ، شىنچياڭنىڭ قار - مۇزنىڭ مەملە- كەت قاقپاسىنان شەعبى، دۇنيە جۇزىنە بەت لۇدىن ىلگەرلەتەمىز.“

”قار - مۇزدىڭ كوركى شىنچياڭدا“، ”ىلە وزەنى ائغارى ءسىزدى قارسى الادى“، ”قاشقار كۈنە قالاسى ءسىزدى كۇتىپ وتىر“... باستالۇ سالىتىندا شىنچياڭنىڭ جەر - جەردە- مەن 12 ساياحات كورنىسى ئوڭىرى مەن ساياحات كاسپيورندارىنىڭ جاۋاپتىلارى بىرلەسىپ، بۇكىل ەل مەن دۇنيەنىڭ جەر - جەرىندەگى دوستاردى شىنچياڭعا كەلىپ قوناق بولىپ، قار - مۇز ساياحاتىنىڭ كىرە- مەتىن سەىزنىڭ ئىقلاسىپن شاقىردى.

تولى، ناقتى ئونىمدى خالىققىش شارالاردى لىپ شىققاندا عانا، خالىقتىڭ قولداپ - قۇات- تاۋىنا شىن مانىىندە قول جەتكىزۇگە بولادى.

”خالىقتىڭ قامىن ارقاشان كوكەيىمە- نەن شىعارمايىمىن؛ خالىقتىڭ قالاۋىن مەن، ئىموز جوق، ورنىنداۋعا ۇمتىلامىن.“
”ئىس سىتەۋدە خالىقپەن تىلەكتىسە بولۇدى“
باستان - ايپاق ەستەن شىعارماي، بۇقارانىڭ نىدەنگە ساياتىن قىيىشلىقتارى مەن تىلەك - تالاپتارىن امىلدىڭ بارىنىشا ويداعىداي شەشىپ، خالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇگە جانە جاقسارتۇعا زەيىن - زەردەنى، سۇ- سىيەبىنىشلىكتى، كۇش - قۇاتتى ارناپ، قىز- مەتتى بۇقارانىڭ كوڭىلىنەن شىن مانىندە شىعاتىنداى ەتىپ ورنىدايتىن بولساق، ئىموز جوق، خالىقپەن بىرگە ويلاپ، بىرگە سىتەپ، ئتۇرلى ماشاقاتتاردى، قىيىندىقتار- دى، قاتەرلەردى، كەدەرگىلىردى جەڭىپ، جاۋىن - شاشىننان كەيىنگى شۇاقتى شۇغىلا- نى قارسى الاتىن بولامىز.

(لەيتى لەبىز“ ماقالا جولداۋ پوچتا ساندىعى: xjrbplb@ 126 .com

قار شاتىنى

12 - ايدىڭ 17 - كۇنى ساياحاتىشلار كورولا قالاسى لۇڭ- جىشان دۇڭگۇي شاغىى الاڭىندا قسقى سپورتنىڭ قىزىغىنا شويمدى. سول كۇنى كورولا قالاسى لۇڭجىشان دۇڭگۇي شاغىى الاڭى قوناق قاپىلداپ، جاڭا ئېىر جىلدىق شاغىى ماۋ- سىمىن باستادى.

□ سۇرەتتى چۇە خۇرى ئۇسىرگەن